

PUNAMUSTA LIEKKI

RADIKAALIVASEMMISTOLAINEN AIKAKAUSLEHTI

Nro 15

Julkaisija: TAIVO (www.taivo.org)

Printtilehden tilaaminen, uutisvinkit & korjauspyynnöt:
punamusta.liekki@proton.me

Kesäkuu 2025

Toimitus: punamusta.liekki@proton.me
Vastaava päätoimittaja: Árpád Kovács

Toimitussihteeri: Mirjami Rautio
Kuvatoimitus ja taitto: Onni Storm

Lue netissä osoitteesta:
taivo.org/punamustaliekki

TOVERILLISEN TILAN PERIAATTEILLA EHKÄISTÄÄN HAITALLISTA VALLAN JA VASTUUN KASAUTUMISTA

TAIVOssa toimivat aktiivit toivovat yhdessä laadittujen periaatteiden ehkäisevän sekä hierarkioiden muodostumista että uupumista. Perinteisistä turvallisemman tilan periaatteista poiketen toverillisen tilan periaatteet kannustavat myös konfliktiin ja kriittisyyteen.

Sivu 4

PYSYVÄ KANSOJEN TRIBUNAALI TOTESI TURKIN JATKAVAN SOTARIKOKSIA ROJAVASSA

PPT totesi Turkin kohdistaneen Rojavan kurdiväestöön laaja-alaisia, systemaattisia ja tehonneita sortotoimia, joiden tavoitteena on kurdien hävittäminen alueelta sekä kurdien identiteetin ja kulttuurin tuhoaminen. Kyseessä on siis kansanmurha.

Sivu 3

MAERSKIN VASTAINEN AKTIO OULUSSA

Ryhmä aktivisteja ripusti Oulun satamaan vievälle sillalle banderollin, joka toi esiin logistiikkayhtiö Maerskin osallisuutta Israelin harjoittamassa kansanmurhassa.

Sivu 6

MATKAREPORTAASIN TOINEN OSA JATKAA SOSIALISTISEN KUUBAN HAVAINNOINTIA

Kuuban kiistanalainen yksityissektori, vallankumouksen ruohonjuuritaso ja kiinnostavat katsaukset Kuuban historiaan tarjoavat näkymiä nyky-Kuubaan.

Sivu 10

KOHEI SAITO VALOTTAO MARXIN AJATTELUN KEHITYSTÄ

Viime vuosikymmeninä Marxia on kritisoitu eurosentrismistä, teknologia- ja kehitysuskovaisuudesta sekä luonnon välineellistämisestä. Aikamme yksi merkittävimmistä Marx-tutkijoista, Kohei Saito, tuo tähän näkemykseen uutta tietoa tutkimalla Marxin myöhäisiä, osittain julkaisemattomia muistiinpanoja.

Sivu 14

**Monkerias: Kun Afrikka
oli saada itsenäisyyden, eli
siirtymä kolonialismista
uuskolonialismiin** Sivun 15

**MIELIVALLATON: Hullujen ylpeydellä tietoisuuden
hegemonian murskaamiseen** Sivun 16

Essay: Wrestling With Gender Performance: Sivun 8

PÄÄKIRJOITUS

YHTEISEKSI PÄÄMÄÄRÄKSI

YHTEINEN PÄÄMÄÄRÄ

KESÄKUU

Vasemmiston yhtenäisyyttä käsitellään usein siitä näkökulmasta, miten eri organisaatiot tulevat toimeen keskenään tai miten monia organisaatioita on mukana.

Mutta olisiko hedelmällistä käsitellä vasemmiston yhteistyötä myös päämäärien näkökulmasta? Mitkä ovat ne yhteisesti jaetut tavoitteet, joita kohden kuljetaan?

Tällä hetkellä on näkyvissä radikaalivasemmiston piirissä vahvemman verkostoitumisen pyrkimyksiä. Esimerkkeinä mainittakoon avointen anarkistiryhmien kokoontuminen Tampereella ja Lankaverkoston organisoima Kommunistien yhtenäisyys -tapahtuma Lahdessa.

Oulussa ollaan radikaalivasemmiston verkostoitumisessa siinä mielessä pitkällä, että täällä on jo vuodesta 2021 toiminut laajapohjainen radikaalivasemmistolainen verkosto TAIVO. TAIVO ei ole ainoastaan kommunikaatioverkosto, vaan sen jäsenet kokoontuvat fyysisesti samaan tilaan viikoittain ja järjestävät yhdessä monenlaista toimintaa - muun muassa pohdintoja yhteisistä päämääristä.

Konkreettisena osoituksena yhteistyön hedelmistä on paitsi arvoisan lukijan parhaillaan lukema julkaisu, myös tänä vuonna laaditut toverillisen tilan periaatteet. Tulevalle kaudelle TAIVOssa on suunnitteilla poliittisen ohjelman laatiminen. Se olisikin jo historiallinen saavutus, sillä anarkistien ja kommunistien

viimeisimmästä yhteisestä ohjelmasta lienee jo jonkin verran aikaa - pitääköhän mennä ihan ensimmäiseen internationaaliin asti?

Mielenkiintoinen historiallinen vertailukohta on, että Budapestin oma "TAIVO" eli Galilei-piiri kokoontui vuosikymmenen ajan ennen Unkarin 1919 vallankumousta. Se näytti vaikuttavan positiivisesti eri radikaalivasemmistolaisen elementtien yhteistyöhön vallankumouksen aikana ja sen jälkeen. Unkarin 1919 vallankumous onkin hyvä esimerkki vallankumouksesta, joka ei kaatunut sisäisiin ristiriitoihin, vaan puhtaasti ulkoiseen, ylivoimaiseen sotilaalliseen hyökkäykseen ensimmäisen maailmansodan voittajien toimesta.

Vasemmiston yhteisten päämäärien löytäminen edellyttäisi sitä, että vasemmistolaiset liikkeet, järjestöt ja puolueet pitäisivät näkyvästi esillä päämääriä, joihin he viime kädessä tähtäävät. Tämä koskee myös vasemmistolaisittain orientoitunutta ympäristö- ja rauhanliikettä. Näin pride-kuukauden alkajaisiksi voi todeta, että tätä edistäisi, että myös kaikki erilaiset vähemmistöjen ja ylipäättään ihmisoikeuksien puolesta kamppailevat toimijat kirjastaisivat omaa suhdettaan kapitalismin ja kansallisvaltion vastaiseen taisteluun.

Yhteisten päämäärien kirkastaminen ei tarkoita sitä, ettei erilaisia painopisteitä saisi tai pitäisikin olla. Viimekätiset päämäärät olisi kuitenkin tärkeää olla selvillä ja esillä.

Radikaalivasemmistolle päämäärien avoin esillä pitäminen näyttää olevan kuitenkin haastavaa. Taisteluiden pirstaloituminen on ollut vallalla jo pitkään. Hajallaan olevien tavoitteiden selkiyttämisen lisäksi on pakko miettiä, miten avoimesti omista tavoitteista nykykontekstissa voi viestiä. Laittaako tavoitteeksi kapitalismin ja kansallisvaltion lakkauttaminen ja niiden korvaaminen palkkatyöstä vapaalla järjestelmällä? Ainakaan jos puoluekisteriin tähtää, ei näitä tavoitteita voi julkisesti kirjoittaa auki. Vasemmistoa kohtaan kovenevassa ilmapiirissä on muutenkin järkevää miettiä, kuinka vallankumoukselliseksi itsensä julistaa.

Toisaalta juuri nämä porvarivaltion kanalta ei-toivotut tavoitteet ovat ne, jotka voisivat yhdistää koko terveellä tavalla radikalisoitunutta vasemmistoa.

Olisikin suotavaa, jos vähintään radikaalivasemmistolla olisi turvallisia kanavia, joiden kautta kommunikoida kitsastelematta ja itseään sensuroimatta tavoitteistaan ja päämääristään ja miksei myös toimintamuodoistaan.

Kesäkuun numeron myötä Punamusta Liekki jää kesätauolle. Toivotamme hyvää verkostoitumisen kesää! Tavataan taas syyskuussa.

Oulun radikaalivasemmiston
1# tapaamispaikka auki
maanantaisin klo 17-21
osoitteessa Sorvarintie 5

TANSSIVA & MMA Kirjakahvila

Rojava, ihmisoikeudet ja kansainvälinen laki

Oskari Haapsamo

Syrian Observatory for Human Rights

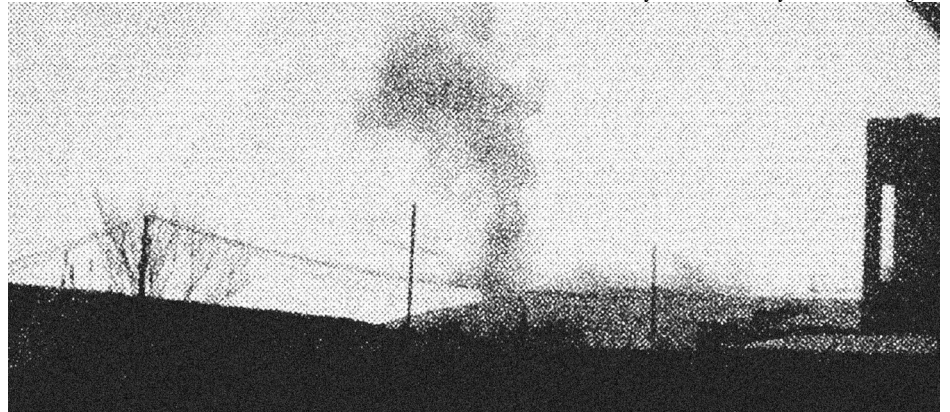
Pysyvä kansojen tribunaali tote-
si maaliskuisessa istunnossaan
Turkin jatkavan sotarikoksia
ja rikoksia ihmisyyttä vastaan
Rojavassa. Istunnossa Rojavan
tilanteen painotettiin olevan
keskeinen ihmisoikeuksien ja
kansainvälisen lain tulevaisuu-
den kannalta.

Pysyvä kansojen tribunaali (PPT) käsit-
teli maaliskuussa Turkin Rojavassa tote-
uttamia sota- ja sortotoimia^[1]. PPT on
oikeusistuimen tavoin toimiva ihmisoike-
usjärjestö, joka on 1971 lähtien pitänyt
kymmeniä istuntoja, joissa on käsitelty
ihmisoikeusrikkomuksia ympäri maail-
man^[2]. Lukuisia asiantuntijoita ja todis-
tajia istunnossa kuullut PPT totesi Tur-
kin kohdistaneen Rojavan kurdiväestöön
laaja-alaisia, systemaattisia ja tehonneita
sortotoimia, joiden tavoitteena on kurdien
hävittäminen alueelta sekä kurdien
identiteetin ja kulttuurin tuhoaminen^[1].
Kyseessä on siis kansanmurha.

On selvää, että suomalaistenkin poliitik-
kojen hokema ”sääntöpohjainen maail-
manjärjestys” on aina kuvannut tilannet-
ta, jossa säännöt eivät koske niitä, joilla on
taloudellista ja sotilaallista mahtia, kuten
Turkkaa tai Israelia saati niitä, joita kan-
sainvälisen aseman menetys ei kiinnosta,
kuten Myanmarin sotilasjunttaa.

Nurinkurista kyllä, samaiset säännöt
suojaavat näitä sortavia tahoja ja niistä
jopa haetaan oikeutusta sorrolle, joita
usein perustellaan valheellisilla syytöksil-
lä terrorismista. Näin toimii myös Turkki
pommittaessaan siviilikohteita^[1].

PPT:n oikeusistunnossa käsiteltiin Turkin
toimia seitsemän vuoden ajalta^[1]. Koko
tänä aikana rampoina syntyneet ja vii-
meistään tällä vuosituhanella koomaan
vaipuneet sentralisoidusti hallinnoidut
kansainväliset toimielimet eivät ole toden-

Syrian Observatory for Human Rightsin mukaan viimeisin uhrin vaatinut turkkilaisen droonin isku Syyriassa tapahtui 1. toukokuuta. Isku rikkoi aselepoa.

neet Turkin syyllistyneen ihmisoikeusrikkomuksiin. YK:n alainen Kansainvälinen tuomioistuin ei ole vuoden 2007 jälkeen todennut yhtäkään kansanmurhaa tapahtuneeksi, joskin se tutkii ajankohtaisesti Israelin toimia Gazassa^[3].

Koko globaali oikeusjärjestelmä on rakennettu kansallisvaltioiden ehdoilla kansallisvaltioita varten: Kansainvälinen tuomioistuin käsittelee vain *valtioiden* välisiä selkkauksia ja Kansainvälinen rikostuomioistuin puolestaan etupäässä *jäsenvaltioissaan* tapahtuneita tai YK:n turvallisuusneuvoston sen käsittelyyn viemiä asioita. Kukaan tuskin yllättyy kuullessaan, ettei YK:n turvallisuusneuvoston ristiin menevien geopoliittisten intressien repimä Syyria, jonka alueella de facto itsenäinen Rojava sijaitsee, ole allekirjoittanut valtion Kansainväliseen rikosoikeustuomioistumeen liittävää Rooman perussääntöä. Rojavan yhteiskuntajärjestykselle pohjaa luova demokraattinen konfederalismi puolestaan ei rakennu valtion käsitteen ympärille, joten se uhkaa automaattisesti jäädä Kansainvälisen tuomioistuimen ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen ulkopuolelle.

Kansainväliset ihmisoikeusjärjestöt Amnestystä ja Human Rights Watchista PP-T:hen pitävät Rojavan tilannetta esillä, mutta kurdeihin kohdistuvat rikokset ihmisyyttä vastaan eivät hetkauta valtiollisia toimijoita. Yksi taustatekijä kansainvälisen yhteisön välinpitämättömyyden taustalla on se, että Rojavan yhteiskun-

nallinen organisoituminen itsessään muodostaa uhan kansallisvaltioille. Esi-
merkkillään Rojava on osoittanut ja osoit-
taa yhä, että kompleksinen yhteiskunta
voidaan rakentaa mahdollistamaan ruo-
honjuuritasolle saakka ulottuva, aidompi
demokratia. Myös PPT huomioi tämän
todetessaan, kuinka tärkeää ”Rojavan
mallin” tunnustaminen on ihmisoikeuk-
sien ja kansainvälisen lain tulevaisuuden
kannalta^[4].

Todellista vapautta ja autonomiaa kohti
kurkottavat yhteisöt eivät voi Kurdistani-
nissa tai muuallakaan maailmassa luot-
taa valtiollisten toimijoiden rakentamien
toimielinten tukeen. Tuen on löydettävä
toisaalta.

Voimme ottaa poliittiset aiheet ja toi-
minnan vakavasti, ilman että otamme
itsemme liian vakavasti. Voimme pyrkiä
terveellisempiin elämäntapoihin ja pitää
huolta itsestämme, unohtamatta kollek-
tiivista toimintaa tai muiden auttamista.

Jokaiselle toverille, yksin tai yhdessä:
tanssi, käy salilla, flirttaile, vitsaile, pidä
hauskaa ja verkostoidu.

Lähteet:

[1] Permanent Peoples' Tribunal, Brysseli, 2025, 54. Ses-
sion Rojava vs. Turkey judgement

[2] Permanent Peoples' Tribunal, Jurisprudence, Luettu
25.5.2025

[3] International Court of Justice, List of All Cases. Luettu
25.5.2025.

[4] Permanent Peoples' Tribunal, The PPT judgment on
Rojava vs. Turkey. Luettu 25.5.2025.

TAIVOn toverillisen tilan periaatteet

1. TAIVO on eri organisaatioiden, yhteisöjen ja yksilöiden muodostama toimintaryhmä. Toimintamme perustuu autonomialle, ihmisarvolle ja vapaudelle. Tavoittelemme kapitalismista ja muusta sorrosta vapaata yhteiskuntaa. Kunnioitamme toinen toisemme vakaumusta ja toimintaa, kunhan tuomitsemme yhdessä alistavat valtarakenteet.

2. Teemme työnjaon sitoutuessamme organisaationa johonkin toimintaan. Emme tee päätöksiä toisten puolesta ja kunnioitamme jokaisen autonomiaa ja vapautta osallistua tai olla osallistumatta.

3. Otamme vastuuta omien voimavarojemme mukaan ja vältämme velvollisuuksien kasaantumista yksittäisille henkilöille. Ilmoitamme, jos emme pystykään hoitamaan sovittuja asioita. Pyydämme apua ja neuvoa sitä tarvitessamme.

4. Pidämme huolta toisistamme. Annamme tunnustusta ja arvostusta toinen toisemme työstä ja toiminnasta ja yhteisistä ponnisteluista. Pyrimme tekemään näkyväksi kaikkia työn muotoja, myös esimerkiksi emotionaalista, sosiaalista ja käytännön järjestelytyötä, ja jakamaan vastuun näistä tasaisesti.

5. Otamme mukaan uudet ihmiset pitämällä toimintakäytännöt läpinäkyvinä. Huolehdimme että kaikki halukkaat pääsevät mukaan ideointiin ja vastuutehtäviin aiemmasta kokemuksesta riippumatta. Perekhytämme kaikki Toverillisen tilan periaatteisiin sekä muihin organisaation käytäntöihin. Arvioimme toimintaamme ja periaatteitamme ja muutamme niitä tarvittaessa.

6. Kannustamme erimielisyyden ja epäkohtien esittämiseen ja käsittelemiseen. Rohkaisemme rakentavaan kriittiseen keskusteluun sekä erilaisten ajatusten ja vakaumusten yhteen törmäyttämiseen ja näkemysten haastamiseen. Annamme tilaa erehtymiselle, kysymiselle ja kyseenalaistamiselle. Kohdistamme kritiikin tekemisiin ja sanomisiin, emme henkilöihin.

7. Emme määritä omien oletustemme perusteella toisen henkilökohtaisia ominaisuuksia kuten sukupuolta, toimintakykyä, äidinkieltä, syntyperää tai ideologiaa. Lähestymme saamaamme kritiikkiä uteliaisuudella ja olemme valmiita muuttamaan omia ajattelutapojamme.

8. Puutumme kaikenlaiseen häirintään, rasismiin, syrjintään ja kiusaamiseen. Selvitämme konfliktit ja häirintätilanteet keskustelemalla tai tukiryhmän avulla. Tarvittaessa poistamme henkilön paikalta.

KOHTI TOVERILLISTA TILAA

Mirjami Rautio

Toukokuuisena maanantai-iltana kirjakahvila Tanssivassa Emmassa kilisteltiin maljoja. Kuluneen toimintavuoden aikana työstehtyt Toverillisen tilan periaatteet olivat valmiit julkistettavaksi. Punamusta Liekki kysyi muutamalta paikalla olleelta aktiivilta heidän ajatuksiaan periaatteiden taustoista ja tavoitteista.

Toverillinen vai turvallinen tila?

Monessa organisaatiossa on otettu käyttöön turvallisemman tilan periaatteet.

Yleisesti niiden tavoitteena on mahdollistaa jokaisen fyysinen ja psyykinen koskemattomuus ja kunnioittava kohtaaminen ihmisten kesken.

Oulussa vuodesta 2021 toiminut radikaalivasemmistolainen toimintaryhmä TAIVO alkoi työstää omia periaatteitaan syksyllä 2024. Turvallisemman tilan periaatteet koettiin TAIVOnkin kannalta tärkeiksi, mutta ei riittäviksi. Ideologisen toiminnan näkökulmasta turvallisemman tilan periaatteiden katveeseen tuntui jäävän kysymyksiä, jotka kaipaivat ratkaisua.

“Nämä Toverillisen tilan periaatteet tuovat mukaan aatteellisen tai ideologisen

ulottuvuuden ja vasemmistolaiset arvot ylipäätään”, periaatteita aktiivisesti työstämässä ollut Jiko avaa. “Erona turvallisemman tilan periaatteisiin näen esimerkiksi sen, että nämä nimenomaan rohkaisevat myös konfliktiin ja kriittisyyteen”, Jiko pohtii.

“Turvallisen tilan periaatteet usein pyrkivät ylläpitämään rauhaa ja riidattomuutta. Se voi estää eriävien mielipiteiden esille tuomista ja voi olla haitallista vähemmistöillekin”, Pyry vertaa.

Jiko kertoo alunperin inspiroituneensa Elokapiinan periaatteista, joissa esiintyy myös käsite rohkeammasta tilasta. Aivan vastaavia periaatteita, jotka tunnis-

taisivat poliittisen toiminnan ja ideologioiden ulottuvuuden, ei kuitenkaan ole tullut vastaan.

“Tykkään siitä että tässä on oppimiseen innostamista. Se voi motivoida lukemaan ja tutkimaan uusia ja tuttujakin aiheita ilman että mennään mollaamiseen tai toisaalta yksimielisyyden vaatimukseen, jolloin poliittinen ajattelu ei kehity”, Pyry jatkaa.

Vallan kasautumista haluttiin ehkäistä

Yksi tärkeä aatteellinen kysymys periaatteita muotoillessa on ollut se, miten vältetään vallan kasautumista.

“Yhteisesti jaetut periaatteet auttavat tasavertaisuuden ja autonomian säilyttämisessä. Muuten voi käydä niin, että joillekin kertyy hiljaista tietoa siitä, miten on tavattu tehdä tai toimia”, Oskari pohtii ja toteaa, että organisoituminen ja yhteisesti jaetut rakenteet mahdollistavat tehokkaamman toimimisen yhdessä ja auttavat välttämään ikäviä lieveilmiöitä ja turhia konflikteja.

“Vallan kasautuminen on isoin teema, joka tuntuu yleensä jäävän turvallisemman tilan periaatteista pois”, Jiko pohtii. “Näissä periaatteissa ideologinen tavoite vallan kasautumisen estämisestä tulee esiin jo ihan tekstin alussa, kun kerrotaan että tuomitsemme sörön ja alistavat valtarakenteet”, hän jatkaa.

TAIVOssa ajatellaan, että erityisesti käytäntöjen pitäminen läpinäkyvinä ehkäisee vallan kasautumista. Niinpä periaatteissa on avattu myös sitä, miten vastuuta otetaan ja jaetaan, miten päätöksiä tehdään ja miten omista tehtävien hoitamisesta ja avun tarpeesta kommunikoidaan muille. Periaatteisiin on kirjattu myös uusien mukaan ottaminen ja kaikkien perehdyttäminen yhteisiin käytäntöihin.

Yhteinen ruokailu on tärkeä osa TAIVO:n tapahtumia. Zapatista-illan tarjoiluja syksyllä 2024. Yhteinen ruokailu on tärkeä osa TAIVO:n tapahtumia. Zapatista-illan tarjoiluja syksyllä 2024.

“Jo se että nämä asiat on kirjattu ylös, asettaa ihmiset tasavertaisempaan asemaan keskenään. Periaatteet tuovat esille kaikkien yhteisesti jakamaa ja sitä kautta ehkäisevät klikkiytymistä tai sitä, että jollakin on enemmän valtaa, koska hän tietää enemmän asioista”, Oskari avaa.

Työn ja vastuun kantamista yhdessä - eroon aktivisti-burnareista

Onni huomauttaa, että periaatteiden monessa kohdassa painottuu se, että TAIVO on nimenomaan toimintaryhmä: periaatteissa puhutaan paljon työstä ja työnjaosta. Erityisesti näitä teemoja huomioidaan periaatteissa kaksi ja kolme.

“Tuntuu että monissa turvallisemman tilan periaatteissa keskitytään turvalliseen keskustelu- ja hengailukulttuuriin. Näihin meidän periaatteisiin on kirjoitettu myös sellanen kestävä työntekokulttuuri tai asioitten aikaansaamisen kulttuuri”, Onni kuvailee. “Yritetään estää myös pitkäaikaisesti TAIVO:n sisällä toimivien loppuunpalamista”, hän jatkaa.

“Neljäs periaate kiteyttää tosi hyvin yhdessä tekemisen, yhteisöllisyyden ja välittämisen”, Pyry nostaa. “Pystytään toimimaan yhdessä ja valta ja tekeminen ei kerry yksille.”

Oskari puolestaan pohtii, että ylipäänsä on tärkeää, että on pystytty muotoilemaan sellaiset perusarvot ja tavoitteet, jotka yhdistävät kaikkia toimijoita; TAIVO kuitenkin heterogeeninen joukko. “Kaikki kahdeksan periaatetta ovat yhtä hyviä ja tärkeitä”, kiteyttää Aki.

“Toivottavasti prosessista on jäänyt mieleen näitä työnjakoon liittyviä liittyviä asioita ja huomion kiinnittämistä sekä omaan että toisten jaksamiseen”, Jiko summaa vielä lopuksi.

Vappumarssin banderollipaja kirjakahvila Ianssivassa Emmassa huhtikuussa 2025.

Kohti poliittisen ohjelman laatimista

Seuraavaksi TAIVOssa edetään kohti poliittista ohjelmaa. Ensi syksyille on jo kalenteroituna maanantai-iltoja sen työstämiseksi.

Jatkuu seuraavalla sivulla

Erilaisten ajatusten ja vakaumusten yhteentörmäyttämistä on siis luvassa ja punnittavaa varmasti riittää, sillä TAIVOssa vaikuttaa erilaisia toimijoita anarkisteista kommunisteihin, kurdi-toimijoista Palestiina-aktivisteihin sekä ympäristöaktivisteista poliittisten nuorisjärjestöjen edustajiin.

Toverillisen tilan periaatteet muodostavat tukevan pohjan tuleviin ponnisteluihin. Varmasti yhdessä luodut periaatteet antavat tukea myös ideologisiin yhteentörmäilyihin, joita poliittista ohjelmaa työssä ei edes kannata yrittää välttää.

TAIVO julkaisee Punamusta Liekki -lehteä.

IWW:N SUOMEN OSASTO PERUSTETTU

Työntekijät, työttömät ja maahanmuuttajat tarvitsevat vahvempia suhteita toisiinsa sen sijaan, että heidät jaetaan ammatin, ammattitaidon ja taustan mukaan.

Nykyisiä ammattiliittoja rajoittavat paitsi kyvyttömyys edustaa aidosti kaikkia työläisiä, myös kolmikantajärjestelmään sisäänrakennettu epätasa-arvo.

Valtavirran vakiintuneiden liittojen pikkumaiset ja merkityksettömät ohjelmat tähtäävät ainoastaan vähäpätöisiin saavutuksiin ja ovat vain reformistista rinnakkaiseloa hallitsevan luokan kanssa.

IWW ei tyydy tähteisiin, työväki on oikeutettu koko juhla-ateriaan.

"Vahinko yhdelle on vahinko kaikille!"
Liitytkää yhteen suureen liittoon. Liitytkää IWW:hen.

Allekirjoitus: IWW Suomen alueellinen järjestäytymiskomitea

OULUSSA ILMAISTIIN MIELTÄ MAERSKIA VASTAAN

Punamusta Liekki

Banneri ripustettiin näkyvälle paikalle Oulun satamaan vievälle sillalle värisavujen saattelemana. Kuva aktivisteilta.

Aktivistien ripustamassa banderollissa kerrottiin Maerskin rahtaavan Israeliin kansanmurhaan käytettäviä sotilastarvikkeita ja vaadittiin toimitusten lopettamista.

Palestiinaa tukevat aktivistit ripustivat banderollin Oulun satamaan johtavalle ylikulkusillalle Äimärautiolla 14. toukokuuta. Bannerissa logistiikkayhtiö Maerskin syytettiin rahtaavan Israelille kansanmurhan mahdollistavia aseiden osia ja vaadittiin lopettamaan asekuljetukset.

Mielenilmaus oli osa kansainvälistä Mask off Maerskin järjestämää Mayhem Against Maersk -toimintaviikkoa.

Oulussa Maerskillä ei ole toimistoa, mutta yhtiön rahtia kulkee Oulun sataman kautta, jossa Maerskin rahtia hoitaa Herman Andersson Oy.

Mask off Maersk on palestiinan nuorisoliikkeen (engl. Palestinian Youth Movement) organisoima kampanja, jonka tavoitteena on julkisesti paljastaa Maerskin rooli palestiinalaisten kansan-

murhassa ja saada tanskalainen yhtiö lopettamaan sen Israeliin toimittamat sotateknologiakuljetukset.

Mask off Maerskin julkaiseman raportin mukaan Maersk kuljetti Israeliin yli 2 100 sotilastarvikelähetystä syyskuun 2023 ja syyskuun 2024 välisenä aikana. Lähetykset ovat sisältäneet panssariajoneuvoja, tankkien ja lentokoneiden osia sekä tykistöjärjestelmiä.

Maersk on jatkanut kuljetuksia senkin jälkeen, kun YK totesi marraskuussa 2024 Israelin toiminnan täyttävän kansanmurhan tunnusmerkit. Gazan terveysministeriön mukaan palestiinalaisia on 7.5.2025 mennessä kuollut noin 53 000, joista noin 80% arvioidaan olevan siviilejä. Lähes kolmasosa kuolleista on lapsia.

Aktivistit olivat pukeutuneet samalla tavalla kuin Maerskin Kööpenhaminan konttorin helmikuussa 2025 vallanneet mielenosoittajat. Kuva aktivisteilta.

Aktivistit kokivat mielenilmauksen onnistuneen.

- Mitään ei mennyt pieleen. Aktiossa kaikki sujui kuin rasvattu salama!

Aktivistien mukaan onnistumisen taustalla oli huolellinen valmistelu. Aktivistit kokivat mielenilmauksen levittäneen tietoa

Maerskin osuudesta palestiinalaisten kansanmurhassa ja siinä sivussa antaneen arvokasta kokemusta banderollipudotusten toteuttamisesta.

Punamusta Liekki kävi ihastelemassa banderollia, joka roikui näytävästi sillalta vielä seuraavana iltapäivänä. Kenties vastaavia banderolleja nähdään Oulussa jatkossakin.

Oikea tieto ja inklusiivisuus teemoina ei-binääristen sukupuolivähemmistöjen infoillassa

Mineo Árran

Torstaina 8. toukokuuta pidettiin Oulussa kaikille avoin ja inklusiivinen luento- ja keskustelutilaisuus ei-binääristä sukupuolivähemmistöistä sekä elämästä sukupuolibinääriin ulkopuolella. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä paikallisen Hyvän mielen talo ry:n kanssa, jonka tiloissa tapahtuma pidettiin.

Uteliaista ja aiheesta kiinnostunutta yleisöä oli kokoontunut paikalle parikymmenpäinen joukko. Tiivis parituntinen, keskustelevalle ja osallistujien kanssa vuorovaikutteinen tapahtuma olikin paitsi tunnelmaltaan rento, myös intensiivinen sekä hyvin informatiivinen. Sukupuolen moninaisuutta tarkasteltiin muun muassa ei-binääristen äänien, kokemusten ja maailmankuvan kautta.

Tilaisuus oli kaksiosainen. Ensimmäinen ja huomattavasti pidempi osio käynnistyi eibinääristen sukupuolivähemmistöjen sanastosta ja käsitteistä, josta siirryttiin inklusiiviseen kielenkäyttöön ja kohtaamiseen. Tämän jälkeen huomio kiinnittyi tapoihin ymmärtää ja käsitellä ei-binääristen maailman ja elämän eroavaisuutta, sen mukanaan tuomia ulkopuolisuuden kokemuksia sekä ehdollistettuun sukupuolibinääriin kuuluvien ihmisten vähemmistöasemaa vallitsevine itsen ulkopuolelta tulevine syrjivine asenteineen ja käytäntöineen. Välillä purettiin haitallisia ei-binäärisiin ihmisiin liitettäviä myyttejä ja virheellisiä uskomuksia.

Turvallisten yhteisöjen merkitys korostui kokemuspöytäpuheenvuoroissa. Kuva Mineo Árranilta.

Tähän osioon kuuluivat myös kahden henkilön jakamat kokemuspöytäpuheenvuorot ja niistä heränneet keskustelut avoimena ja tarkentavina kysymyksineen.

Olemisen poliittisuus askarrutti niin ikään. Trans- ja enbyfobia vihapuheineen ovat valitettavan tuttuja ilmiöitä suurimmalle osalle ei-binäärisiä vähemmistöjä. Syrjivien ja ihmisvastaisten asenteiden ja vähemmistöstressin lisäksi syvennyttiin myös huomaamaan ja korostamaan sitä, mikä itsenä olemisessä on niin hyvää, tärkeää, voimakasta ja eteenpäin kantavaa. Keskustelua heräsi eritoten yhteisöjen ja yhteenkuuluvuuden tärkeydestä – etenkin globaalisti alati kiristyvässä ilmapiirissä ja asenteissa, hupenevien ihmisoikeuksien ja fasismin nousun keskiössä ja näiden välittömiin vaikutuksiin vähemmistöjen keskuudessa.

Luento-osuuden päätteeksi syvennyttiin

pohtimaan sukupuolta ehdollistettuna käsitteenä. Esiin nousivat teemat sosiaalistetusta ja rakenteellisesta hierarkkisuudesta sekä koko yksilön elämän läpileikkaavista määräävistä tottumuksista, asenteista ja valta-asetelmista. Lopuksi ilmaan jäi leijumaan ajatukset sukupuolen ilmaisun vahvasta kontrollista sekä totutun sukupuolikäsityksen ehdollistuneesta performatiivisesta luonteesta.

Tilaisuuden jälkimmäisessä osiossa Árran esitteli viime vuonna perustamansa valtakunnallisen ei-binääristen, muunsukupuolisten ja sukupuolettomien yhdistyksen non-bin ry:n toimintaa, tavoitteita sekä yhteisöllisiä toimintamuotoja tulevaisuudennäkymineen. Liittolaisuutta, tukemista sekä jäseneksi liittymistä unohtamatta.

Luento- ja keskustelutilaisuus oli erittäin onnistunut. Tavoitteet – eli informaation, tiedon ja tarkastelevan ajattelun lisääminen – täyttyivät ja osallistujilta tuli tapahtuman päätteeksi paitsi paljon kiitosta selkeästä ja inhimillisestä esityksestä, myös erilaisten hoksautusten ja ahaaelämysten herättämisestä. Saadun palautteen mukaan tällaiselle toiminnalle on myös selvä ja kasvava tarve.

Kirjoittaja on oululainen aktivisti, luennoitsija ja vähemmistö- ja ihmisoikeuksien puolestapuhuja.

WRESTLING WITH GENDER PERFORMANCE

Syd

On 3.5.2025, a drag show titled *GLOW* was held at Pikisaarentie 15. The event included a drag performance and ballroom showcase. I attended with some friends, and what follows is my experience at the event.

What I wear is very important to me. It's a form of self expression that I've held close since I was a teenager. That night I played it safe with big pants, a small skirt and smaller top. Tried and true. I knew it would be a fashion forward event and I wanted to feel hot and confident.

My friends and I stood outside with the smokers, chatting a moment before entering the building to a room packed with smiling, visibly queer people. The room buzzed with energy and I felt safe surrounded by people that looked and moved like me. In one corner, a screen projected a video of two gender non-conforming people locked in a full body embrace, slowly exploring one another's forms, clothed only in white jockstraps and tank tops. Two small lines of text read:

*Would you want to wrestle with me?
I would love to.*

I found myself entranced and stared at the screen for many minutes, those simple words echoing around my mind, saying so much in so little. The two people writhed on the screen, holding each other lovingly while playfully mimicking the ancient tradition of wrestling. I commented to my friend Io how much I loved it, how powerful it felt. They agreed.

Soon the familiar notes of Lady Gaga's *Bloody Mary* filled the room. Everyone shuffled close together, crowded around the small stage. At the back of the room,

@worms.tattooing

my 17cm platform shoes lifted me just high enough to see wisps of purple tulle whipping, then floating, tearing around the stage.

*I'll dance, dance, dance,
with my hands, hands, hands
above my head, head, head,
like Jesus said*

The crowd screamed with delight as the first number came to a close and a second performer, dressed all in red with a wide-brimmed feather hat limped dramatically to the stage. I couldn't quite see the cane that they leaned on as they paid homage to the music video for Gaga's *Abracadabra*. Lifting my phone to record for a few seconds, I gained a better view as they thrust and twisted their body to the chorus. I couldn't help the goofy grin that crept across my face.

A quick smoke break as we digested the evocative performance. I was prepared for that to have been the highlight of the night, and felt content. The container in my heart that yearns to be filled with queer culture and art was already full. But before long the time came for what turned out to be the main event.

An MC stepped onto the stage and welcomed us. I felt welcome. After introductions, they asked that we split

in the middle to create an impromptu runway down the center of the room, and moving as one, the crowd obliged. The DJ onstage dropped a beat.

The category is...

I wish I could recall what the category actually was, but my attention was stolen by a drag performer in a short dress and kitten heels as she stepped into the room. Slowly and confidently she strutted up and down the runway, giving coy looks to the audience who swooned in response.

Another performer leaped out from the corner in a leopard print jumpsuit, brimming with energy. They pawed up and down the runway with infectious self assuredness, dancing and voguing to the rhythm of the music. I screamed until my throat hurt and kept screaming.

The category is...

This time, the MC invited members of the crowd to take the limelight. A hush fell over the room as everyone looked nervously at one another, nobody prepared to be the first to step out. Unphased, the MC continued on, assuring us that there would be plenty of opportunities tonight for us to participate. My heart beat a little faster.

The category is... hands!

The MC waltzed over to a person crouched near me, calling them to rise from the floor. They held their chin high and pushed their shoulders back. Proud, they strutted without hurry to the middle of the runway. The bass thumped and they swung their arms in time, striking a pose with each beat that flaunted their wrists, fingers, and palms as the category called for. In my own words, they killed it, crushed it, murdered the assignment.

The category is... body!

As more people were coaxed out of their shells and onto the floor by the charismatic MC, I began to tremble. A person with a shaved head threw their ass like a professional. A tall individual with a lace bodysuit and a beard to match paced the runway stiffly, but with character and joy. Filled with nervous energy, I knew what I had to do.

I unceremoniously dropped my phone and bag and stepped out from behind the people in front of me, walking quickly to the center stage. My mind went blank as I extended my arms, striking pose after pose. The category was body, so I showed mine off—I grabbed my breasts and shook them at one side of the crowd, then the other. I felt empowered and strong in my transmasculine body. I might as well have sprinted up and down the runway with all my adrenaline as the MC told me to slow down. Standing before the judge, I bent over and shook my ass with abandon before power walking back into the safety of the crowd. I could hardly hear the judges ruling for the blood pounding in my ears. My friends congratulated me as I shook from head to toe.

Moments later, my friend Vanja took a deep breath and stepped out onto the runway herself. She took slow deliberate steps, graceful as a deer. Up and down the runway, she moved as if she had never felt shy in her life. I scree-

med as hard as I could for her as the judge ruled tens, tens across the board! She sauntered back to our place and we quickly scurried out of the room to fill our lungs with nicotine and breathe out the adrenaline.

Back inside, the MC announced category after category. High femme, vogue, fashion, bizarre, lips. Stylish people of all gender presentations stepped out into the light to present their clothes, their moves, themselves. One performer emerged guided by a friend, draped in tendrils with a protruding back shell, hulking up and down the runway. A love letter to freaky drag that took expression of gender presentation beyond men and women. This is my favorite kind of drag, the kind that transcends gender and bodies as we traditionally know them, challenging what one expects to see from such a performance.

An hour later, the show wrapped up. I cheered and hollered until the last moment, eager to show my appreciation for these amazing performers who gave their all to this stage. After the show, most people left quickly, off to attend their other Saturday night plans I'm sure. We hung around for a while, dancing to the music, standing about and chatting.

At one point, the MC approached me. They didn't mean to make assumptions about my identity, but they guessed correctly that I am nonbinary and thanked me for going out on the runway.

"It takes a lot of nerve to go out and walk that runway, and we need more nonbinary people in these spaces," they said. I glowed with appreciation.

The energy continued to wind down and we eventually collected our things and set off into the night. The bar we chose was dead, but we didn't particularly care and we chatted energetically until the small hours of the morning, appreciative for gay company and the love we share between us as queer people.

SAKSASSA PIDÄTETTIIN KURDIPOLIITIKKO

Tunnettu kurdipoliitikko Yüksel Koç, Euroopan kurdidemokraattisen yhteiskunnan kongressin (KCDK-E) entinen toinen puheenjohtaja, pidätettiin kotonaan Bremenissä 20. toukokuuta.

Syyksi esitettiin väite hänen jäsenyydestä Kurdistanin työväenpuolue PKK:ssa. Saksan liittovaltion syyttäjänviraston mielestä PKK on "terroristijärjestö" ja siihen kuulumisen voi tuoda syytteen Saksan rikoslain 129 a ja b §:n eli niin sanotun terrorismipykälän nojalla.

Useiden eurooppalaisten oikeusistui-
mien päätösten perusteella PKK ei ole terroristijärjestö. PKK hajotti itsensä Abdullah Öcalanin aloitteesta toukokuussa.

Kurdipoliitikon pidättämisestä uutisoi Junge Welt.

Oulun radikaalivasemmiston 1# tapaamispaikka
auki maanantaisin klo 17-21
osoitteessa Sorvarintie 5

Kirjakahvila
TANSSIVA & MMA

**TARVITSEKO YRITYKSESI
MAINOSTILAA?**

TÄÄLTÄ SITÄ
ET SAA

Punamusta Liekki ei ole riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta

RAPORTTI: VAPPUMUISTOJA KUUBASTA 2

Onni Storm

Jatkoa toukokuun numerosta

Päivä oli aurinkoinen ja helle voimakas, kun kävelimme ryhmässä Cienfuegosin kaupungin eteläistä niemenkärkeä kohti. Prikaati oli jaettu viiteen ryhmään. Osa pääsi vierailemaan kuubalaisella ala-asteella, osa näkemään julkista terveydenhuoltoa tai valtion alaista sosialistista energiayhtiötä. Halusin kovasti nähdä lisää kuubalaista sosialismia käytännössä, joten oli aluksi vaikeaa olla näyttämättä pettymystäni, kun sain kuulla ryhmämme määränpään olevan yksityisen sektorin pienyritys eli mipyme. Lopulta olin kuitenkin kiitollinen tapahtumien kulusta, sillä mipymessä vierailu oli yksi eniten silmiä avaavista kokemuksista koko matkan aikana.

Vierailumme kohteena oleva yritys erikoistui graafiseen suunnitteluun sekä oheistuotteiden ja markkinointimateriaalin valmistamiseen muille yrityksille. Kävimme mipymen pääkonttorilla ja lähiseudulla pienessä talossa, joka myös toimi yrityksen toimitilana. Vierailun aikana tiloja meille esitteli kaksi yhtiön työntekijää, joita tulkkaamisessa avusti nuori prikaatin koordinaattori. Kyselimme paljon työläisten oikeuksista, palkasta, tuntimäärästä ja yleisesti viihtymisestä yrityksen leivissä, mutta myös palavia kysymyksiä yksityisen sektorin talouspoliittisista implikaatioista.

Saimme tietää, että kyseisen pienyrityksen työntekijät saavat ainakin 30 000 pesoa kuukausipalkkaa. Tämä on miltei kymmenen kertaa korkeampi palkkataso kuin monilla julkisen sektorin ammatteilla. Mipymet maksavat tuntuvia veroja ja ovat velvollisia pitämään toimintansa läpinäkyvänä valtiolle, mutta tästä huolimatta yhtiön toimitusjohtaja käärii 20% yrityksen voitoista itselleen. Summa on reilusti yli 100 000 pesoa kuussa.

Club Cienfuegos toimi eliitin eksklusiivisena purjehdusseurana, kunnes rakennus muutettiin Kuuban vallankumouksen myötä kaikille avoimeksi ravintolaksi.

Koordinaattorimme mainitsi hieman surullinen virne huulillaan, että toimitusjohtaja todennäköisesti myös vaihtaa pesonsa laittomasti Yhdysvaltain dollariiksi ja saa näin vielä enemmän irti pääomastaan. Hän kertoi mipymeiden olevan ainoa tapa saada merkittäviä ulkomaisia investointeja maahan ja olevan tehokkain tapa rahoittaa Kuuban vallankumousta, mutta myönsi uudistusten synnyttäneen uuden porvariston, mikä on juuri se muutos, jota Yhdysvallat maahan haluavat ja Kuuba-politiikallaan edesauttavat. Kauppasaarron, talouskriisin ja Kuuban valtion turvaverkoston takia suuri rahamäärä tilillä ei kuitenkaan takaa näkyvästi kovin paljon hulppeampaa elämäntyyliä muuhun väestöön verrattuna.

Yhteisön turvaa ja sinikielisiä koiria

Yövyimme Cienfuegosin matkamme aikana CIJAM-leirin sijaan valtion hotellissa, jossa nautimme ilmaisesta baarista ja monipuolisesta valikoimasta ruokaa. Perinteisen nyhtölihan lisäksi tarjolla oli paljon kalaa ja äyriäisiä. Hotellin runsaus tuntui ristiriitaiselta ottaen huomioon yleisen niukkuuden, josta maan kansa kärsii. Samaa mieltä oli toveri Kreikan delegaatiosta, joka tuumasi toi-

sen vallankumouksen olevan käsillä jos kansa saisi tietää hotellimme antimista.

Lauantaina 27. huhtikuuta kiertelimme Cienfuegosin kaupunkia ja saimme kuulla sen historiasta ja kulttuurista. Päivän kohokohta tuli kuitenkin illemmalla, kun pääsimme näkemään vallankumouksen ruohonjuuritason ja kaveeraamaan tavallisten ihmisten kanssa paikallisen vallankumouksen puolustuksen komitean (CDR) järjestämässä tapahtumassa.

CDR:t olivat alun perin tapa osallistaa yhteiskuntaa vallankumouksen puolustukseen, ja ne toimivat lähinnä välineenä raportoida vastavallankumouksellinen toiminta hallitukselle sekä koordinoita puolustusta asevoimien ja hallinnon kanssa. Myöhemmin komiteat alkoivat täyttämään muitakin tehtäviä ja nykyään ne esimerkiksi organisoivat yhteisöjen sisäisen järjestyksenvalvonnan, huolehtivat kierrätyksestä naapurustoissa sekä järjestävät yhteisöllistä ruoanlaittoa ja opintoseminaareja esimerkiksi marxismista ja vallankumouksen tavoitteista. CDR:t myös huolehtivat siitä, että julkiset palvelut, kuten koulutus, toimivat paikallisella tasolla. Puutteista raportoidaan hallituksen erinäisille ministeriöille. Lähestulkoon

Onni Storm

jokaisella työpaikalla, naapurustolla ja julkisella tilalla on oma CDR, ja enemmistö kuubalaisista liittyy komiteaan 15-vuotiaana.^[1] Vuonna 2010 Kuuban 11,2 miljoonasta asukkaasta 8,4 miljoonaa oli rekisteröityneitä CDR:n jäseniä.^[2]

Onni Storm

Tito oli ystävällinen koira.

Naapurusto, jossa vierailimme, koostui muutamasta kerrostalosta. Yhden eteen oli pystytetty lava ja rakennuksen julkisivu koristeltu Kuuban lipuilla. CDR:n edustajat ja osa prikaatimme koordinaattoreista ja jäsenistä pitivät puheita, ja näimme naapuruston nuorten esittämiä tanssiesityksiä. Komitean jäsen kertoi puheessaan CDR:n prioriteeteista ja mainitsi tärkeäksi kiusaamista ja häirintää vastaan taistelemisen. Erityisesti nettikiusaaminen ja transfobia mainittiin ajankohtaisina ongelmina. Aiheesta kertoi myös yksi nuorten esittämistä tanssiesityksistä.

Ohjelman jälkeen väkimäärältään suurimmat prikaatit antoivat naapurustolle lahjoja, kuten lääkkeitä ja hygieniatuotteita. Pääsimme nauttimaan naapuruston asukkaiden kanssa CDR:n aktiivien valmistamasta ajiaco-keitosta, jota nautittiin kupista juomalla. Tapasimme myös naapurustossa asuvan sinikielisen koiran, jolle lapset olivat entisen Jugoslavian presidentin mukaan antaneet nimeksi Tito.

Komitean konkreettisen toiminnan näkeminen ja sen tehtävistä oppiminen oli inspiroivaa. Täydellinen systeemi ei ole,

mutta se vaikutti toimivalta esimerkiksi yhteiskunnan organisoitumisesta ruohonjuuritasolla ja uskon, että vallankumoukselliset liikkeet muuallakin voivat löytää siitä paljon opittavaa. CDR-systeemin syntyyn johtaneet tapahtumat olivat kuitenkin vallankumouksen sykimpiä, ja niistä pääsimme seuraavana päivänä oppimaan, kun matkamme jatkui Zapatan niemimaalla sijaitsevalle kuuluisalle Sikojenlahdelle.

Menneisyyden haamuja ja punaisia kaloja

Sikojenlahden maihinnousun museo oli kiehtova ja tunteita herättävä paikka. Matkalla museoon näkyi tien varrella sinne tänne pystytettyjä valkoisia muistomerkkejä. Saimme kuulla koordinaattorilta, että jokainen oli pystytetty juuri siihen kohtaan, johon joku oli kaatunut vuoden 1961 hyökkäyksessä. Museo itse kertoi tapahtumien kulusta ja piti näytillä erilaisia esineitä, aseita ja vaattekappaleita, jotka jollain tavalla tapahtumiin liittyivät. Seinällä oli myös kuva jokaisesta uhrista.

Ennen Kuuban vallankumousta 1950-luvulla maata hallitsi Yhdysvalloille myönteinen diktaattori Fulgencio Batista. Batistan nukkehallitus edesauttoi Yhdysvaltain imperialismia ja brutaalia sokerikolonialismia, joka piti maaseudun proletariaatin äärimmäisessä köyhyydessä. Kaupungit toimivat lähinnä mafian leikkikenttänä ja olivat tunnettuja kasinoistaan ja bordelleistaan. Suurpääoma lain molemmilla puolilla nautti asemastaan ja kääri jättivoittoja.^[3] Pitkän vallankumoustaistelun jälkeen heinäkuun 26. päivän liike syöksi Batistan lopullisesti vallasta vuoden 1959 tammikuussa.

Yhdysvallat seurasivat tilannetta sivusta kovalla kiinnostuksella. Fidel Castron vallankumouksellinen hallitus tunnustettiin, mutta Castro sai pian Washingtonista nootin, jossa varoitettiin kan-

sallistamista amerikkalaisia yhtiöitä "täydellisen korvauksen" uhalla. Castro yritti pitää yllä hyviä välejä Washingtonin kanssa ja ehdotti Amerikkojen maille laajaa taloudellista ohjelmaa. Yhdysvallat torjuivat idean jo kättelyssä, mutta käyttivät kaksi vuotta myöhemmin samaa muottia, kun perustivat Latinalaisessa Amerikassa Kehityksen liiton ilman Kuubaa.^[4]

Palkankorotukset, ulkomaisten yhtiöiden kansallistaminen ja Kuuban yhteiskuntaa mullistava maareformilaki kesällä 1959 olivat harppaus kohti yhdenvertaisempaa tulevaisuutta, mutta muutokset eivät miellyttäneet kaikkia. Erityisen närkästyneitä olivat edellisen hallituksen lojalistit, rikkaat maanomistajat, mafian suuret vaikuttajat kuten Meyer Lansky ja ennen kaikkea Yhdysvaltain suurpääoma, hallinto ja CIA. Jo samana vuonna CIA alkoi toteuttamaan salaista terrorikampanjaa Yhdysvaltain presidentti Dwight D. Eisenhowerin suostumuksella. Terrori-iskuja suoritettiin aluksi lähinnä CIA:n salaisen pikavenelaivaston avulla, mutta jo vuoden 1959 loppupuolella Havannaa pommitettiin lentokoneella.

Vain vuoden kuluttua vallankumouksesta CIA oli pistänyt liikkeelle myös laajan propagandakampanjan, harjoittanut aktiivisesti sabotaasia ja yrittänyt salamurhata Castron. Toimet eivät kuitenkaan riittäneet CIA:lle. Suunnitteilla oli jotain paljon suurempaa.

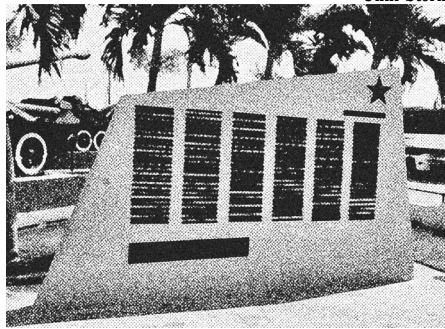
CIA oli alkanut värväämään Castroa vastustavia kuubalaisia pakolaisia Guatemalan salaiselle harjoitteluleirille. Prikaati 2506 -nimisen joukkion oli tarkoitus tehdä maihinnousu Kuubaan ja syöstä Castro vallasta. CIA:n johtaja Allen Dulles oli puutteellisesta ja osittain päinvastaisista tiedustelutiedoista huolimatta vakuutunut, että Castron hallitus oli Kuuban kansan silmissä epäsuosittu ja kaatuisi hyvin suunnitellulla hyökkäyksellä.^[4] CIA esitteli suunnitelman maihinnoususta marraskuussa 1960 vasta presidentinvaa-

lit voittaneelle John F. Kennedylle, joka piti ideasta ja antoi sille virallisen luvan tammikuussa 1961.^[5]

Hyökkäys alkoi 15.4. Kennedyn hyväksymällä ilmaiskulla, jossa CIA:n Kuuban väreihin maalatut B26-pommikoneet pommittivat kolmea eri kohdetta, tarkoituksenaan tuhota ensin maan ilmoimet ja sitten siviili-infrastruktuuria. Iskuissa kuoli 7 ja haavoittui 50. CIA:n peitetarina oli, että kyseessä oli Kuuban ilmavoimiin kuuluneiden lentäjien kapina Castron hallitusta vastaan. Peitetarinan läpi nähtiin kuitenkin nopeasti. Iskut aiheuttivat vahvaa kansainvälistä paheksuntaa ja reaktion YK:ssa, mikä sai epäroivän Kennedyn peruuttamaan CIA:n hyökkäyssuunnitelmalle olennaisen toisen ilmaiskun. Uhrien hautajaisissa Castro piti puheen, jossa tuomitsi iskut USA:n terrorismiksi ja julisti Kuuban vallankumouksen olevan sosialistinen. Julistus sai raikuvat aplodit.^[4]

17.4. toteutettu varsinainen maihinnousu onnistui Prikaati 2506:lta vielä ilmaiskuja huonommin. Merkkivalojen ja veneeseen asennetun konekiväärin toimintahäiriöt johtivat ensimmäiseen kuolonuhriin jo ennen rantautumista ja herättivät Castron asevoimien huomion. CIA:lta saadut tiedot rannasta olivat myös täysin virheelliset ja pimeyden suojan sijaan taistelijoita odotti koko rannan valaisevat kirkkaat kaasuvälo. Ilmakuvista rantavedessä merileväksi tulkittu massa osoittautui teräväksi koralliksi, joihin moni taistelijoiden veneistä jäi kiinni ja upposi.

Hyökkääjät saivat tietää aivan liian myöhään, että toista ilmaiskua ei koskaan toteutettu. Aamun koitettua vallankumouksen hävittäjät kylvivät tuhoa rannalla. Castro sai myös mobilisoidua arveltua nopeammin paikalle 20 000 sotilasta, joka oli paljon verrattuna hyökkääjien 1400 sotilaaseen.^[5] Punaisista kaloista puhuvista kryptisistä radioviesteistään huolimatta CIA ei myöskään saanut kansaa kääntymään

Kuolleiden muistomerkki Sikojenlahden maihinnousun museon edessä.

Castron hallintoa vastaan. Päin vastoin, Sikojenlahden maihinnousu oli katalyytti joka nosti Castron vielä entistä korkeampaan suosioon. Kaikella on kuitenkin hintansa. Satoja ihmisiä menetti henkensä USA:n hyökkäyksessä ja haavojaan nuoleva CIA alkoi maihinnousun epäonnistumisen jälkeen kehittämään paljon hienostuneempia tapoja tehdä elämästä Kuubassa niin vaikeaa kuin mahdollista.^[4]

Puheita ja jäähyväisiä

Vappuna heräsimme bussikuljetukseen kello 02:10. Matkasimme Havannaan, jossa aamu kului vappujuhlaa seuratesa satatuhatpäisessä yleisössä. Erityisesti mieleen painui Yhdysvaltain suurlähetystön edessä laulettu kansainvälinen. Ilmassa liehui varmasti satoja eri maiden lippuja. Kun kuunteli tarkkaan, kuuli kertosaakeiston vaikka millä kielellä.

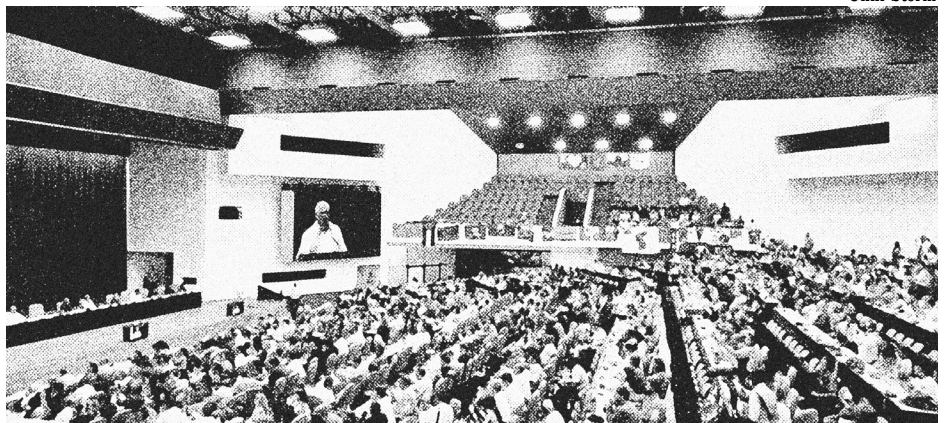
2. toukokuuta prikaatimme osallistui Havannassa järjestettävään *International Meeting of Solidarity with Cuba and against imperialism* -konferens-

siin. Suuressa konferenssisalissa oli solidaarisuusprikaatien lisäksi myös eri vasemmistolaisen puolueiden ja järjestöjen delegaatteja ympäri maailman, sekä kuubalaisia eri poliittisista- ja kansalaisjärjestöistä. Kuulimme aluksi puheita Kuubasta, Palestiinan kansanmurhasta ja globaalista imperialismista konferenssisalissa. Ennen lounasta paikallaolijat jaettiin pienempiin ryhmiin, jotta mahdollisimman moni pääsisi ääneen.

Lounaan jälkeen puhui Kuuban presidentti Miguel Mario Díaz-Canel Bermúdez. Hän aloitti pitkän puheensa kiittämällä ulkomaisten delegaatioita ja prikaatilaisten solidaarisuudesta Kuubaa kohtaan, nostaen esille muissa maissa järjestetyt mielenosoitukset ja muun suoran toiminnan, jolla vaaditaan loppua Kuuban kiristyneelle kauppasaarrolle. Díaz-Canel puhui myös maidenvälisen dialogin tärkeydestä epäoikeudenmukaisen maailmanlaajuisen talousjärjestelmän analyysissä, ja paljon kaivatun paremman talousjärjestelmän suunnittelemisessa.

Díaz-Canel puhui myös kauppasaarron aiheuttamista vaikeuksista Kuubassa ja käytti yhtenä esimerkkinä vappumarssia.

Polttoainepulan takia ei ollut mahdollista järjestää perinteistä massiivista paraattia Havannassa, mutta sen sijaan melkein kaikissa provinseissa ja kunnissa järjestettiin paraateja, jotka Díaz-Canel näkee todisteena siitä, että

Kuuban presidentti Miquel Díaz-Canel vaati puheessaan YK:n turvallisuusneuvostoa käyttämään mandaattiaan Israelia vastaan. Kuuban hallitus katkaisi diplomaattiset suhteet Israelin kanssa vuonna 1973

kansa on vielä yhtenäinen ja sillä on uskoa vallankumoukseen. Hän kertoi hämmästyneensä siitä, kuinka paljon läntinen media oli räikeästi aliraportoinut vappumarssien osallistujamäärää. Jotkut uutislähteet puhuivat tuhansista osallistujista epätavallisen pienissä kokoontumisissa. - Meidän on tehtävä erityisen selväksi näille imperialistisille herrasmiehille, että yli neljä miljoonaa ihmistä marssivat! Díaz-Canel julisti.

Keffiyeh-huivia harteillaan pitävä Díaz-Canel puhui myös Palestiinan kansanmurhasta ja vaati, että Palestiinasta tehtäisiin YK:n täysjäsen. - Emme voi seurata vierestä 75 vuotta kestänyttä rikosta jota palestiinalaisia veljiämme kohtaan on tehty. Mikään ei oikeuta viimeiset kuusi kuukautta kestänyttä sionistien julmaa eskalaatiota, sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan, joka on tehnyt pienestä [Gazan] kaistasta harjoituskentän verenhimoiselle armeijalle, Díaz-Canel sanoi ja tuomitsi samalla Yhdysvaltain veto-oikeuden YK:n turvallisuusneuvostossa. Hän antoi myös täyden tuen vapaustaisteluille Syyriassa ja Länsi-Saharassa.

Puheensa lopussa Díaz-Canel puhui yhtenäisyyden rakentamisesta ja vallankumouksen vahventamisesta vaikeina aikoina, ja uskoi että paras tapa saavuttaa nämä tavoitteet on laajentaa kansan päätösvaltaa ja autonomiaa luomalla tiloja, joissa ihmiset voivat esittää huolia ja kritiikkiä sekä ehdottaa ongelmiin ratkaisuja. Loppuun hän lisäsi: - Taistelumme jatkuu päivä päivältä, viikko viikolta ja vuosi vuodelta, kunnes Yhdysvallat lopettavat julman ja epämoraalisen politiikkansa. Ansaitsemme elää rauhassa ja yhdenvertaisten olosuhteiden alla, jotta voimme näyttää olevamme kykeneväisiä kasvamaan ja rakentamaan kuubalaista sosialismia – eläköön ystävyys, rauha, solidaarisuus ja yhtenäisyys kansojen ja kaikkien maiden työläisten välillä!^[6]

Tapahtuman jälkeen Kuuban matka oli käytännössä paketissa. Kokemus oli erittäin hieno ja silmiä avaava. Talouskriisin kourissa olevassa yhteiskunnassa näkyi aidosti niukkuus ja muitakin ongelmia oli, mutta vaikutti siltä, että niihin etsittiin aktiivisesti ratkaisuja. Toivoa herättivät etenkin autonomiaa

ja demokraattista päätöksentekoa entisestään lisäävät uudistukset. Välillä uutisia seurattaessa huolestuttaa, mikä vallankumouksen lopullinen kohtalo tulee olemaan, mutta potentiaalia on silti äärettömästi. Toivon, että palaan joskus Kuubaan, joka on ravistellut itsensä vapaaksi Yhdysvaltain sabotaasista, kaupasaarrosta, niukkuudesta ja imperialismista ja kykenee toteuttamaan itseään ilman rajoitteita. Sellaiseen elämään pitäisi jokaisella olla oikeus.

Eläköön vallankumous!

Lähteet:

- [1] Cuban Studies Institute, 17.12.2020: Committees for the Defense of the Revolution
- [2] Alchetron.com, 18.12.2024: Committees for the Defense of the Revolution
- [3] Jacobin.com, Samuel Farber, 2015: Cuba before the revolution
- [4] "CIA", Jorma Lindfors, Jukka Rislakki, 1978
- [5] "Kennedy and the bay of pigs", Stephen Bates, Joshua L. Rosenbloom, 1998
- [6] Granma.cu, 3.5.2024: Cuba will continue to raise the banners of peace, solidarity and cooperation with peoples (presidentin puhe)

Onni Storm

Havanna José Martín muistomerkin yläkerroksesta.

Kohei Saito, Marx ja laskevan talouden kommunismi

Árpád Kovács

Kapitalismin analyysissä Marxia on vaikea sivuuttaa. Kapitalismin vastustajat Bakuninista Graeberiin ovat olleet samaa mieltä Marxin nerokkaasta, joskin vaikealukuisesta kritiikistä. Ilman sitä porvarillisen yhteiskunnan toimintaa on liki mahdotonta ymmärtää kokonaisuudessaan.

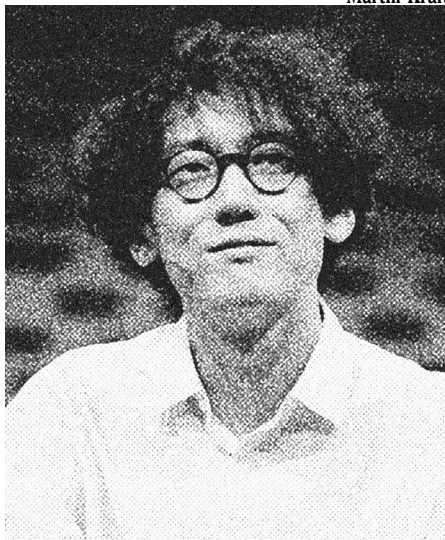
Toisaalta viime vuosikymmeninä Marxin visio sosialistisesta yhteiskunnasta on saanut runsaasti kritiikkiä eurosentrisyydestään ja teknologia- ja kehityskovaisuudesta. Marxin on nähty edustavan myös niin sanottua prometealaista näkemystä, jossa luonto alistetaan ehdottomasti ihmisen valtaan ja jossa loputon talouskasvu ja hyödykkeiden runsaus on tavoite.

Merkittävä Marx-tutkija ja marxisti Kohei Saito on esitetyn kritiikin kanssa ainakin osittain samaa mieltä. Saito myöntää, että ennen vuotta 1868 Marx oli eurosentrinen ajattelija, joka uskoi teknologian ja talouden loputtomaan kasvuun luonnon kustannuksella, ja joka piti jopa kolonialistisia valloituksia edistyksenä. Saiton mukaan Marx kuitenkin vähitellen muutti näkemyksiään ja elämänsä loppupuolella luopui ajatuksesta, että sosialismin rakentaminen väistämättä pitäisi aloittaa kehityksestä, kapitalistisesta teollisuusyhteiskunnasta.

Muutamat nykyajan marxistit kuten Burket ja Foster huomasivat, että Marx oli "ekologisesti tietoinen" miltei sanan modernissa merkityksessä. Saito näkee samoin mutta menee vielä pitemmälle: hänen mukaansa Marx omaksui lopulta myös talouslaskuun perustuvan kommunismin ajatuksen.

Saito kuvaa Marxin matkan ekososialistiksi alkaneen, kun tämä tutustui

Martin Kraft

Kohei Saito Frankfurtin kirjamessuilla 2024.

Justus von Liebigin ajatuksiin aikansa maatalouden tuhoavista vaikutuksista. Vaikka Liebigin ideat olivat jo hieman vanhentuneet Marxin niitä lukiessa, ne sysäsivät Marxin ekologian tielle. Samoihin aikoihin Marx heräsi orastavan eläinten tehotuotannon kauheuksiin. Tätä vaihetta seurasi kiinnostus esikapitalistisiin tuotantojärjestelmiin ja ei-länsimaalaisiin yhteisöihin.

Siinä missä Marx aiemmin näki brittiläisen imperialistisen vallan Intiassa positiivisena, nyt hän ymmärsi sen vahingolliseksi, koska se tuhosi alkuperäisiä, yhteisomistukseen perustuvia tuotannon ja talouden muotoja. Marx alkoi nähdä perinteiset venäläiset talonpoikayhteisötkin pikemminkin vallankumouksen jälkeisen tulevaisuuden mahdollistajina kuin kehityksen esteenä. Kyseinen näkemys tulee ilmi Marxin muistiinpanoista, jotka hän laati Venäjälle käydyn kirjeenvaihdon yhteydessä 1870- ja 1880-luvuilla. Sama ajatus tulee ilmi Kommunistisen Manifestin toisen venäjänkielisen laitoksen esipuheessa. Sivuhuomautuksena todettakoon, että tässä näkemyksessään Marx tulee huomattavan lähelle Bakuninia.

Saito on omissa tutkimuksissaan käynyt läpi myös Pääoman myöhempiä painoksia varten laadittuja Marxin muistiinpanoja. Näistä käy hänen mukaansa selvästi ilmi, ettei Marx ainakaan enää myöhemmin vuosinaan tarkoittanut talouskasvun olevan sosialismin edellytys. Päinvastoin ekologisesti valveutunut Marx kannatti yhteiskunnan tilaa, jossa talous ei kasva, ja joka saavutetaan karsimalla kapitalistisessa talousjärjestelmässä yleisiä, mutta todellisuudessa tarpeettomia töitä ja toimia. Hauskasti Saito samastaa nämä toimet niihin, joita David Graeber kutsuu bullshit jobeiksi.

Sosialistisen järjestelmän yltäkylläisyys ei Saiton mukaan tarkoita Marxille loputonta tavarantoiminnan määrää, vaan sitä, että kaupallisen lisäarvon merkityksen poistuessa tavarantoiminnan ja palvelun arvo määräytyy tiukasti käyttöarvona: sellaisena, joka on yhteiseksi hyödyksi. Yksityinen, ulossulkeva vauraus vähentyy, kun taas yleinen vauraus lisääntyy.

Osa Marxin ajattelun muutoksista näkyy Pääoman myöhemmissä laitoksissa, kun taas osa jäi jopa Engelsiltä piiloon Marxin vaikeasti luettaviin muistivihkoihin. Kohei Saito ja muut Marx-tutkijat pyrkivät jatkuvasti tuomaan päivänvaloon näitä kätettyjä ajatuksia. Näyttää siltä, että niistä olisi valtavasti hyötyä nykymailman taloudellisen järjestelmän analyysissä.

Kohei Saiton ekososialismia ja talouslaskun kommunismia käsitteleviä kirjoja ei ainakaan vielä ole käännetty suomeksi. Saito vieraili Helsingin yliopistossa lokakuussa 2024.

Lähteet:

Saito, Kohei 2017: Karl Marx's Ecosocialism.

Saito, Kohei 2023: Marx in the Anthropocene.

Monkeriaan Mietteitä

Monkeriaan mietteitä -palstalla cinefiili Oskari Haapsamo analysoi paikallisia taide- ja kulttuuritapahtumia tavoitteenaan kannustaa lukijoita yhteiskuntakriittiseen reflektioon taidetta peilinnään käyttäen.

Kun Afrikka oli saada itsenäisyyden, eli siirtymä kolonialismista uuskolonialismiin

VALLANKAAPPAUKSEN SOUNDTRACK (SOUNDTRACK TO A COUP D'ETAT)

Belgia—Ranska—Alankomaat, 2024

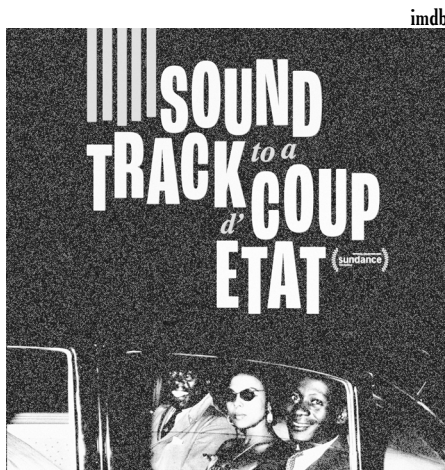
Ohjaus ja käsikirjoitus: Johan Grimonprez

Yle Areenassa 31.3.2027 saakka

Vuonna 1960 ilmestyi John Coltranen Giant Steps. Kappaleen tunnetuimmassa nauhoituksessa pianisti ei tahdo pysyä virtuoottisen saksofonin perässä. Tämä ei estänyt kappaleen nousua ylistetyksi jazz-klassikoksi. Samaan aikaan vuonna 1960 Kongon demokraattinen tasavalta pyristeli siirtomaaherrojen otteesta kansainvälisen pääoman tukahduttavaan syleilyyn. Kongon tapahtumista kertova, vuonna 2024 ilmestynyt Johan Grimonprezin ohjaama ja käsikirjoittama dokumenttielokuva *Vallankaappauksen soundtrack* istuttaa katsojan pianojakkarakalle.

Lähes täysin arkistokuvan, vanhojen radionauhoitusten ja diplomaattisten dokumenteista poimittujen otteiden varaan rakentuva tutkielma etenee jazzin rytmittämänä. Kerronnan tavat ja tasot - konkreettinen ja symbolinen, kuva ja musiikki, leikittelevä ja vakava - kiehtoutuvat kahden ja puolen tunnin ajan yhteen unenomaisena, mutta intensiivisenä montaasina.

Asiasisältönsä puolesta teos on poliittinen trilleri, joka käsittelee Kongon demokraattisen tasavallan siirtymistä kolonialismista uuskolonialismiin. Valokokankaan kuulaalle matolle askel-

tavat vuorotellen valtionpääit isoine ja pienempine kätyreineen ja 1960-luvun jazz-tähdet.

Yhtenä elokuvan juonteena käsitellään Yhdysvaltain jazz-lähettiläiden avulla toteuttamaa pehmeää ulkopoliittista vaikuttamista; vallankaappauksia ja vihamielisinä pidettyjen valtiojohtajien salamurhia kelpasi suunnitella - ja toteuttaa - Kongon pääkaupungissa, Leopoldvillessä (nyk. Kinshasa) vierailleen Louis Armstrongin tahtiin. Kongon presidentti, panafrikkalainen Patrice Lumumba murhattiin vain kolme kuukautta Armstrongin kiertueen jälkeen. Sointukuvio on tuttu C, I, A.

Elokuvan lähteytys on pakahduttavaa, mutta vielä hämmästyttävämpää on, kuinka loputtomilta tuntuvat, epälineaarisesti esitetyt tapahtumat nivoutuvat implikaatioita ja vivahteita pursuavaksi runsaudensarveksi. Tässä piilee myös kunnianhimoisen dokumentin heikkous: massiivista 150-minuuttista elokuvaa on lähes mahdotonta sulattaa yhdellä katsontakerralla. Grimonprez pitää punomansa langat kuitenkin hyppysissään ja tarina johtaa vääjäämättä sen keskeisim-

män henkilön, suurvaltoja ja -yrityksiä uhmanneen Lumumban kuolemaan.

Coltranen Giant Stepsin rytmillinen kone pysyy käynnissä kontrabasson ja rumpujen voimalla. Vallankaappauksen soundtrack puolestaan osoittaa, kuinka pääoma tahdittaa maailmaa. Elokuva ei jumiudu 1960-luvulle, vaan näyttää, kuinka globaalin pohjoisen Afrikan-ryöstöretki ei 2020-lukuun mennessä osoita päättymisen merkkejä.

Dokumentti lainaa katkelman Nikita Hruštšovin Yhdistyneiden kansakuntien istunnossa pitämää puhetta: "Kaikki eivät vielä ole tiedostaneet voimaansa ja totuutta. Siksi he seuraavat yhä eilispäivän hirttäjiään". Historia on osoittanut, ettei asia kuitenkaan ole näin yksinkertainen. Kongon demokraattinen tasavalta ja lukuisat muut maat nähdään edelleen raaka-ainevarastoina ja paikkoina, joihin saasteet ja räikein ihmisoikeuksien polkeminen voidaan ulkoistaa.

Juurensa 1400-luvulle tai sitäkin varhaisempaan aikaan juontavaa riistoa on aikakaudesta riippuen oikeutettu erilaisin silmäkääntötempuin. Vallankaappauksen soundtrackin kuvaamien tapahtumien aikaan savuverhona käytettiin kylmää sotaa, nykyisin vapaata markkinataloutta. Rasismi on ollut mukana alusta saakka ollen edelleen keskeinen alistamisen väline.

Vallankaappauksen soundtrack jää pyörimään päähän. Grimonprez ei pelkää olla yhteiskunnallisesti kantaaottava, mutta katsojan kontrolle jää, seuraako dokumenttia itse improvisoitu vallankumouksen soundtrack.

MIELIVALLATON

Hullujen ylpeydellä tietoisuuden hegemonian murskaamiseen

Mielivallaton-kolumnipalstalla Pohjois-Pohjanmaan Vasemmistonuorten puheenjohtaja Jiko Kylén pohtii ihmismieltä kapitalismin kiemuroissa tavoitteenaan vallankumouksellisen toivon ja solidaarisuuden viljeleminen.

Toukokuussa vietettiin mielenterveystietoisuuden kuukautta, jonka tarkoituksena on vähentää diagnoosien ja hoidon hakemisen stigmaa sekä korostaa mielenterveyden tärkeyttä. Siinä missä Yhdysvalloista alkanut mielenterveystietoisuuskuukausi on saanut jalansijaa globaalisti, heinäkuussa vietettävä Mad Pride ja Disability Pride -kuukausi jää vähälle tai olemattomalle huomiolle. Siinä missä seksuaali- tai sukupuoli-identiteettien Pride-juhlinta on valtavirtaistunut, ylpeys vammaisuudesta tai hulluudesta on tabu. Samoin kuin homoseksuaalisuus aikoinaan, psyykkiseksi häiriöiksi määritellyt todellisuuden kokemisen tavat halutaan tukahduttaa, koska ne nähdään yhteiskunnalle haitallisina.

Siksi ylpeys näistä kokemuksista on vaarallisen radikaalia.

Sortovalta hallitsee massojen tietoisuutta

Mielenterveystietoisuuskuukausi sai alkunsa, kun Mental Health America (MHA) -järjestö lanseerasi vuonna 1949 kampanjan lisätäkseen tietoisuutta "mielenterveydestä ja -sairauksista", samaan aikaan kun mielisairaalat pitivät avoimia ovia näyttääkseen ihmisille, että ne eivät ole "kauheita paikkoja" vaan pyrkivät auttamaan ihmisiä (Broas, 2025). Kyse oli siis psykiatrista vangitsemista koskevien asenteiden muovaamisesta myönteiseksi ja vangittujen äänten hiljentämisestä heihin kohdistettua sortoa normalisoivan propagandan avulla. Broasin (2025) mukaan varhaiset tietoisuuskampanjat loivat pohjaa samoilte patologisoiville, mielenterveyshäiriöiksi leimattuja ihmisiä syrjiville ajatuksille, joita tänä päivänä käytetään perusteluina hullujen ihmisten vangitsemiselle. Kun tietoisuuden levittäjinä ovat mielenterveysjärjestöt ja psykiatrian ammattilaiset, mielenterveyshäiriöiksi määriteltyjä tiloja kokevien ihmisten ääni tukahdutetaan.

Tietoisuuskampanjat tuottavat kaunisteltua, epäpoliittisointua kuvaa mielen hyvinvoinnista painottaen henkilökohtaista vastuuta ja pyyhkien järjestelmällisen ja episteemisen väkivallan

(Broas, 2025). Tieto on vallankäyttöä, ja tietynlaisen tietoisuuden oikeana tai toivottuna levittäminen määrittelee toisenlaiset tietoisuudet vääriksi, valheelliseksi tai sairaiksi.

Tietoisuuden lisääminen on kesto-suosikki progressiivisten tahojen mielen-terveyspuheessa. Mikä tahansa järjestö tai yksilö voi tehdä tietoisuuskampanjointia maalatakseen myönteistä kuvaa itsestään riippumatta siitä, millaista konkreettista toimintaa he tekevät tai jättävät tekemättä. Mielenterveystietoisuustoiminta on propagandaa eli järjestelmällistä aatteiden ja käsitysten levitystä, jolla pyritään vaikuttamaan ihmisten ajattelutapoihin. Tämä pätee kaikkeen tällä hetkellä mediatilaa saavaan eli liberaaliin, reformistiseen tietoisuuden levittämiseen sekä marginaaliin jäävään hulluista itsestään lähtevään kampanjointiin hullujen vapautuksen ja psykiatrian lakkauttamisen puolesta. Todellisuutta normeista poikkeavilla tavoilla kokevien ja käsittelevien ihmisten tietoisuus on helppo sivuuttaa leimaamalla se sairaaksi eli parantamista vaativaksi.

Terveys-sairaus-binaari määrittelee hulluuden yksilön ongelmaksi

Mielenterveystietoisuuskuukauden

ulostulot keskittyvät mielenterveyden merkityksen korostamiseen, stigman vähentämiseen, toipumisen juhlistamiseen ja mielenterveysongelmien yksilöihin, perheisiin ja yhteiskuntaan kohdistuvien vaikutusten tiedostamiseen (American Hospital Association, n.d.; SAMHSA, 2025). Kaikki näistä tavoitteista tukevat patologisoivaa, psykiatriakeskeistä lähestymistapaa hulluuteen ja erilaisiin todellisuuden kokemisen tapoihin. Toipumispuhe määrää, että tietyt mielet ovat vääränlaisia ja ne täytyy muuttaa joksikin muuksi. Samalla ylläpidetään käsitystä siitä, että mielten kärsimykset korjataan yksilöihin kohdistetuilla toimenpiteillä sen sijaan, että tarkasteltaisiin, millainen yhteiskunta aiheuttaa kärsimystä niin monille.

Stigman vähentämisellä puolestaan tarkoitetaan aina diagnoosien stigman vähentämistä; siis sitä, että normalisoidaan kaiken käyttäytymisen ja tunte- misen selittäminen yksilön sairaudeksi tulkituilla ominaisuuksilla. Esimerkiksi keskittymisvaikeudet ovat paheksuttavia muuten paitsi silloin, kun ne on oikeutettu ADHD-diagnoosilla. Stigmaa ei suinkaan vähennetä käyttäytymis- ja toimintatavoilta, ainoastaan niiden diagnoosin saaneilta. Esimerkiksi skitsofrenian ja persoonallisuus- häiriöiden diagnooseille tyyppillisten

toimintatapojen ilmentämisen stigmaa ei mielenterveystietoisuuskampanjoinnissa pyritä vähentämään vaan sen sijaan viljellään patologisoivaa tietoisuutta siitä, kuinka kyseisillä tavoilla käyttäytyvät ovat "sairaita".

Toisaalta kansainvälinen, myös Suomen psykiatriayhdistyksen (2025) tunnustama mielenterveystietoisuusviikko 12.-18.5 korosti tänä vuonna "yhteisön roolia mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa" ja yhteisölähtöisiä hoitomuotoja. Niin ikään Donald Trump peräänkuuluttaa mielenterveystietoisuuskauden kunniaksi juurisyihin tarttumista, hoitovaihtoehtojen laajentamista sekä mielenterveyden haasteita kohtaavien hyvinvionnin priorisoimista (Trump, 2025).

Erilaisten todellisuuden kokemisen tapojen ja käyttäytymisen yhteys yhteiskunnallisiin juurisyihin sekä mielen hallinnan poliittisuus on itsensänselvyys, ja harva psykiatrinen tai poliittinen vallanpitäjä väittää mielen ilmiöitä yksilön omaksi syyksi tai elinympäristöstä irrallisiksi häiriöiksi. Mielenterveydestä on tullut muotitermi, yhteiskunnallisten ongelmien kestopelitys, länsimaisten ihmisten kansantauti, jota mikä tahansa taho voi väittää parantavansa saadakseen ihmiset puolelleen. Hoitovaihtoehtojen laajentaminen ja yhteisölähtöisyys voi tarkoittaa yksilöiden heitteellejättämistä entistä laajemmin kaventamalla pääsyä kalliimpiin hoivamuotoihin. Toisaalta mielenterveyshäiriöisiksi diagnosoitujen hyvinvoinnin priorisoinnilla voidaan perustella myös laajempaa tai voimakkaampaa vangitsemisen ja pakkokeinojen käyttöä. Niin kauan kun kapitalismi ja kansallisvaltiot ovat olemassa, yhteisöllinen hoiva ei tule koskaan olemaan vallanpitäjien prioriteetti, sillä yhteisöjen autonomia on kyseisessä järjestelmässä mahdotonta.

Mielenterveystietoisuuskampanjointi ylläpitää vallitsevaa tietoisuutta, patologisoivaa ja häiriöisiksi määrittäistä mielistä eroon pyrkivää tietoisuutta. Tietoisuutta siitä, että tietyt käytökset ovat sairaita ja mielenterveyshäiriöt/sairaudet ovat vaarallisia yhteiskunnalle ja sairait ihmiset on eristettävä: tietoisuutta auktoriteettien määräämien, niin sanottujen länsimaalaisten hoitomuotojen ja käsitteiden ylivoimaisuudesta. Tietoisuus psykiatrian selviytyjien kokemuksista ja vaatimuksista olisi uhka hegemonialle tuodessaan esiin järjestelmän sisäsyntyisen vahingollisuuden ja sortorakenteen.

Mad Pride juhlistaa kaikkien mielen kukoistusta

Heinäkuussa on vietetty Mad Pride -kuukautta 1990-luvulta saakka, jolloin psykiatrian instituutioissa olevat tai niistä pois päässeet ihmiset Torontossa ja Lontoossa järjestäytyivät vastustamaan psykiatriaa ja paljastamaan sen sortoluonteen, vaatimaan vapautta ja autonomiaa ja juhlistamaan erilaisia todellisuuden kokemisen tapoja (Oaks, 2022; "The lunatics are back", 2022). Heinäkuun 14. on valikoitunut Mad Pride -päiväksi Ranskan vallankumouksen aikana kyseisenä päivänä tapahtuneen Bastillen vankilan rynnäköön muistoksi (Oaks, 2022). Historiallinen tapahtuma symboloi Mad Pridelle vapautusta sortavilta instituutioilta ja vangitsemiselta, joka nykyäänkin koituu monien hullujen ihmisten kohdaloksi. Heinäkuussa vietetään myös Disability Pride -kuukautta, jonka vammaisaktivistit perustivat vaatiakseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuuden kunnioittamista ja vastustaakseen yhteiskunnan rakenteellista ableismia ja leimaavia käsityksiä vammaisuudesta (DeVault, 2023). Vammaisten ja hullujen vapautusliikkeen yhteisenä tavoitteena ei ole mikään sen vähempi kuin kokonaisvaltainen yhteiskunnan muutos perusrakenteista lähtien.

Niin vammaisuuden kuin niin sanottujen mielenterveyshäiriöiden kohdalla puhutaan sekä tietoisuudesta että ylpeydestä. Nämä kaksi lähestymistapaa eroavat siinä, että ylpeys on lähtöisin ja asettaa keskiöön vammaisten tai hullujen ihmisten oman tiedon ja vaatimukset, kun taas tietoisuuskampanjoinnilla levitetään pääasiassa ammattilaisten tuottamaa informaatiota. Hullu samoin kuin joidenkin vammaisaktivistien käyttämä termi rampa on poliittinen aseointi, jonka kautta halventamiseen käytetty nimi otetaan omaksi samalla torjuen ylhäältä päin määrätty, rajoittavat ja patologisoivat diagnoosikategoriat.

Mad Pride on moninainen, maailmanlaajuinen liike, minkä vuoksi se ilmenee monissa muodoissa järjestäjistä ja kontekstista riippuen. Esimerkiksi viime vuonna Lontoossa psykiatrian lakkauttamisen puolesta kampanjoiva Campaign for Psych Abolition -kollektiivi järjesti Mad Prideä iskulauseella "Käännä hulluutesi valtiota vastaan" (cpabolition, 2024), kun taas Suomessa Turun Mad Pride oli "mielenterveystoipujien" stigmaa ja häpeää vastustava "hyvän mielen kansanjuhla", jossa esiteltiin uutta psykiatrasta sairaa ja joogattiin (Turku Mad Pride, 2024). Tapahtuman narratiivi alkaa tilastotiedoilla siitä, kuinka suuri osa suomalaisista "sairastaa jonkin asteisen mielenterveyden häiriön" elämänsä aikana. Kyseinen Mad Pride ei siis patologisoivassa propagandassaan eroa valtavirran mielenterveystietoisuuskampanjoinnista.

Ylpeys ymmärretään helposti yksilökeskeisenä lähestymistapana. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen Pride on valtavirtaistuessaan menettänyt alkuperäistä taistelevaa, poliittista tarkoitustaan, ja monet juhlivat sitä pääasiassa identiteettiylpeyllä ja performatiivisuudella. Molemmat ovat tärkeitä marginalisoiduille ja stigma-

tisoiduille vähemmistöille. Hulluuden, vammaisuuden ja queeriyden ilmaismista tukahdutetaan suoralla ja rakenteellisella väkivallalla ja sen uhkalla, vihapuheen normalisoinnilla ja episteemisellä vallankäytöllä eli määrittelemällä ylhäältä ja ulkoa päin, mistä kyseiset olemisen tavat johtuvat ja mitä ne tarkoittavat. Tämän takia jo pelkkä näiden identiteettien ylpeä ilmaisu ja omaksi ottaminen on poliittinen teko, potentiaalinen uhka vallitsevalle järjestykselle. Kyse on häpeän torjumisesta sen vastakohdalla, ylpeydellä. Yksilöihin keskittymistä ei myöskään tule automaattisesti torjua liberalistisena pahana; erityisesti marginalisoituihin ryhmiin kuuluvien yksilöiden perustavien oikeuksien, kuten itsemäärittelyn, koskemattomuuden ja vapauden rikominen on merkittävä sarron muoto, jonka murskaaminen on välttämätöntä kollektiivisen vapautuksen ja sarron lakkauttamisen saavuttamiseksi. Pridessä on kyse joukkovoimasta; kun marssimme kaduilla yhdessä huutaen vaatimuksiamme, parjauksiamme ja

hurrauksiamme, teemme selväksi, että emme suostu muuttamaan itseämme yhteiskunnalle miellyttäväksi vaan aiomme muuttaa yhteiskunnan meille sopivaksi.

Väitän, että olemme nykyään liiankin tietoisia niin sanotusta mielenterveydestä tai -sairaudesta, diagnooseista, terapioista ja muista psykiatrian käsitksistä. Hullujen vapautus edellyttää vallitsevan tietoisuuden muuttamista ja tiedon hegemonian murtamista. Ihmisillä on oikeus tietää psykiatrian julmuudesta, uhrien kokemuksista sekä siitä, kuinka psykiatriajärjestelmä palvelee ainoastaan vallitsevan kapitalistisen järjestyksen ylläpitämistä tavoitteenaan hallita, ei hoivata. Vallitsevien käsitysten muokkaaminen on välttämätöntä, koska psykiatrian sortokoneiston hallitseminen, yksilökeskeinen mielenterveysdiskurssi on iskostunut syvälle ihmisten mieliin ja saavuttanut legitiimiyden hegemonian. Mad Pride mullistaa tietoisuuden - ei pelkästään torjumalla hulluuden häpeän ylpeydel-

lä vaan paljastamalla totuuden yksilön vapauden, auktoriteettien ylivoimaisuuden ja todellisuuden mustavalkoisuuden illuusiosta.

Lähteet

American Hospital Association. (n.d.) May is Mental Health Awareness Month.

Broas, S. [embracing.ambiguity]. (21.5.2025). It's May!! In this household we celebrate National Guerrilla Sunflower Gardening Day! [Kuvakaruselli]. Instagram.

Cpabolition. (9.6.2024). Mad Pride 2024 Sunday 14 July, 2pm Camberwell Green, SES 7AD.

DeVault, N. (2023). What is Disability Pride? American disability.

Oaks, D. W. (2022). July is both Disability Pride Month and Mad Pride Month: Happy Bastille Day! Mad in America.

SAMHSA. (2025). Mental Health Awareness month.

Suomen psykiatriayhdistys. (2025). Mental Health Awareness week (MHAW).

The lunatics are back in town: Bringing Mad Pride back. (2022). Freedom News.

Trump, D. (5.5.2025). National mental health awareness month, 2025. The White House.

Turku Mad Pride. (2024). Taiteen talo.

Emma PRIDE

Ma 4.8. Sorvarintie 5 Klo 17

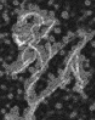
**Kyltti- ja pinssipaja,
purtavaa & burleskia**

Kirjakahvila
TANSSIVA & EMMA

MAANANTAISIN - MONDAYS @SORVARINTIE 5 KLO 18-20
NYTTÄRIPERIAATTEELLA - BRING YOUR OWN SNACKS

★
EMMAN KESÄKAHVILA
SUMMER CAFE

Kirjakahvila
JANSSIVA & EMMA

YLEISÖTIEDOTE VEGAANIUDESTA

ÄLÄ ALA VEGAANIKSI!

Tämän yleisötiedotteen kustansi Atpid.

Veikotatitkka
25.9.2021